

MÀSTER ESTUDIS DE DONES, GÈNERE I CIUTADANIA PLA DOCENT PRESENCIAL

MATERIA 4: TEORIA FEMINISTA I HISTORIA DE LES RELACIONS DE GÈNERE

ASSIGNATURA: METODOLOGIA DE RECERCA FEMINISTA

CODI: 569000

SEMESTRE: 1

CRÈDITS: 5 crèdits ECTS

1. Objectius

- a. Aprendre les diferències i les similituds entre diferents postures epistemològiques
- b. Saber-se posicionar en debats epistemològics.
- c. Identificar problemes d'investigació rellevants i saber dissenyar objectius coherents amb els posicionaments epistemològics feministes.
- d. Conèixer les diferents metodologies i mètodes de recerca i poder identificar els més adequats per a realitzar un disseny metodològic rigorós amb els postulats adoptats.
- e. Saber llegir de manera crítica les opcions metodològiques adoptades en investigació de diferents disciplines.
- f. Ser capaces de fer un bon disseny d'investigació en el marc de les propostes feministes
- g. Entendre la importància de la reflexivitat i de la difracció investigadora
- h. Assumir una postura èticament compromesa amb la realitat amb/en la que s'investiga.

2. Temari

- a. Epistemologia feminista
  - Crítiques a la ciència moderna i al seu androcentrisme
  - L'empirisme feminista

- L'epistemologia del punt de vista
  - El coneixement situat
- b. Identificació i definició dels elements bàsics d'una investigació
- ¿Quines temàtiques per a una investigació feminista?
  - Identificant problemes d'investigació des d'una perspectiva no heteropatriarcal
  - Definició d'objectius i/o preguntes d'investigació
- c. Metodologies
- Qualitativa
  - Quantitativa
  - Pluralisme metodològic i triangulacions
  - Des dels criteris de rigor a la validació feminista del coneixement
- d. Mètodes
- Repàs de mètodes d'investigació qualitativa i quantitativa
  - La investigació activista feminista- Repàs de mètodes d'investigació qualitativa i quantitativa
- e. Tècniques de recollida de dades
- Entrevistes, focus groups, observació participant, disseny d'instruments quantitatius ....
  - Triangulació de tècniques
- f. Apropament a l'anàlisi de les dades
- Fonaments d'anàlisi estadístic
  - Tècniques narratives
  - Anàlisi del discurs
- g. Qüestions ètiques en la investigació

3. Dedicación

- Classes magistrals, debats i seminaris (presencial): 30 hores

- Treball tutelat / dirigit: 10 hores (s'inclouen tutories individuals/col·lectives i treball de l'estudiant sota la supervisió del professorat)
  - Treball /Aprenentatge autònom: 85 hores
- Hores totals de dedicació a la assignatura (5 crèdits): 125 hores

4. Metodologies

Les classes seran el moment al voltant del qual pivotarà la docència de la assignatura. Degut al contingut altament aplicat de l'assignatura s'acompanyaran les sessions magistrals per nombroses sessions de debats a partir dels interessos metodològics de les participants i de les lectures crítiques de les metodologies utilitzades en investigacions ja realitzades.

Per un bon aprofitament de les sessions presencials les estudiants hauran d'estar al dia tant en relació a les lectures sobre metodologia d'investigació como amb el disseny de la pròpia investigació. A l'aula s'usaran a més a més dinàmiques interactives per l'anàlisi de diferents aspectes metodològics.

Les classes presencials s'acompanyaran pel disseny d'una plataforma virtual en la que la docent penjarà material de suport (vídeo i/o escriptor) i on les estudiants podran debatre entre elles.

S'organitzaran tutories de grup i col·lectives pel seguiment dels treballs de les estudiants.

5. Avaluació

L'avaluació es basarà principalment en la realització d'un disseny d'investigació en grups sobre una temàtica escollida per les alumnes. Aquest treball haurà d'entregar-se per parts:

- a. Definició del problema; justificació de la rellevància social del tema; objectius d'investigació.
- b. Marc teòric de referència
- c. Disseny metodològic (metodologies, mètodes, tècniques ....)

- d. Reflexions epistemològiques i ètiques relatives a la investigació dissenyada
- e. Aquestes parts rebran una avaluació i un comentari per part de la docent i al final del curs s'hauran de tornar a entregar el disseny complet de la investigació aportant els canvis suggerits per la docent.

El disseny de la investigació representarà el total de la nota (100%)

La participació activa a les sessions presencials o a l'aula virtual (segons modalitat de docència) ajudaran a matisar les notes de les components del grup.

Avaluació única

D'acord amb les normes del màster, existeix una data límit –la mateixa per a totes les assignatures- per a la sol·licitud d'avaluació única. L'alumne/a ha de sol·licitar-la en els 20 dies següents a l'inici del quadrimestre. La informació i el formulari el podrà trobar l'alumnat a la web del màster.

L'avaluació única consistirà en l'entrega en la data fixada del mateix treball que s'exigeixen per l'avaluació continuada.

Revaluació

En cas de suspendre l'assignatura, l'alumnat pot optar a revaluació, segons ho estableix la normativa UB. La Facultat de Geografia i Història de la UB fixa les dates de dita revaluació.

6. Bibliografia

Adán, C. (2006) A modo de conclusiones: epistemología... ¿feminista?.
En *Feminismo y conocimiento. De la experiencia de las mujeres al ciberno*.
La Coruña: Spiralia, pp. 303-314.

Bacigalupe, A. (2010) "Metodologia quantitativa i perspectiva de gènere: una anàlisi aplicat a l'estudi de les desigualtats en la salut" Video, en publicació.

- Biglia, B. (2005) “De la ontología a la metodología”, en *Narrativas de mujeres sobre las relaciones de género en los movimientos sociales*, Tesis Doctoral. Facultad de Psicología, Universidad de Barcelona, pp.2-38.
- Biglia, B. (2007). Desde la investigación-acción hacia la investigación activista feminista. En J. Romay Martínez (coord) *Perspectivas y retrospectivas de la psicología social en los albores del siglo XXI* (pp.415-422). Madrid: Biblioteca Nueva.
- Biglia, B. (2009) Desde los debates sobre el objeto y el sujeto de estudio de la ciencia a la adopción de la metodología feminista. Video, Depósito legal: B.44203-2009
- Biglia, B. i Bonet-Martí, J.(2009). La construcción de narrativas como método de investigación psico-social. *Prácticas de escritura compartida*. Forum: *Qualitative Social Research* , 10 (1 (Art. 8)), [73 párrafos].
- Biglia, B. i San Martín, C. (2005). La creació de l'altra en la investigació psicosocial. En *Col·lectiu Investigació (Ed.) Recerca Activista i Moviments Socials* (pp. 35-46). Barcelona: El Viejo Topo.
- Blázquez, N. (2008): “¿Cómo afectan las mujeres a la ciencia? El retorno de las brujas”, en *El retorno de las brujas. Incorporación, aportaciones y críticas de las mujeres a las ciencias*. México: UNAM/CIICH, pp. 97-120.
- Burman, E. (1997). Minding the gap: Positivism, Psychology, and the politics of Qualitative Methods. *Journal of Social Issue*, 53, 785-802.
- Burman, E. (2003). Narratives of challenging research: stirring tales of politics and practics. *Internacional Journal of Social Methodology*, 6(2), 101-119.
- Burman, E. (2009) *Discursivizando la inmigración y el derecho de asilo: utilizando el análisis textual en la investigación-acción feminista y antiracista*. Video , Dipòsit legal: B.44208-2009
- Cae D'ancona M.A. (2001) *Metodología Cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social*. Madrid: síntesis.

- Carrasco, C. y Mayordomo, M. (2000). “Los modelos y estadísticas de empleo como construcción social: la encuesta de población activa y el sesgo de genero”. *Política y Sociedad* 34, 101-112.
- Carraso, C. y otras (2006). *Estadístiques sota sospita. Proposta de nous indicadors des de l'experiència femenina*. Barcelona: Institut Català de les Dones.
- Cisnero-Puebla, C., Faux, R. i Günter, M, (2004). Investigadores cualitativos-historias dichas, celebraciones compartida: narración de la investigación cualitativa. Introducción al volumen especial: Entrevistas FQS I. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research [Online Journal], 5(3), Art. 37 [35 párrafos].
- Denzin N., Lincoln Y. (1994) (Eds.) Handbook of Qualitative Research. Londres: Sage.
- Ekinsmyth, C. (2002). Feminist Methodology. En P. Shurmer-Smith (ed.), *Doing Cultural Geographies* (pp.177-185). Londres: Sage.
- Emirbayer, M. i Goodwin, J. (1994). Network analysis, culture and problem of agency. *The American Journal of sociology*, 99 (6), 1411-1454.
- Fine, M. (2006) Bearing Witness: Methods for Researching Oppression and Resistance—A Textbook for Critical Research. *Social Justice Research*, 19 (1): 83-108
- Fine, M. & Ruglis., J. (2009). Circuits and consequences of dispossession: The racialized realignment of the public sphere for U.S. youth. *Transforming Anthropology*, 17(1), 20 -33
- Fonow, M. M., i Cook, J. A. (2005). Feminist methodology: New applications in the academy and public policy. *Signs*, 30(4), 2211-2236.
- Frisby W., Maguire P., Reid C. (2009) The ‘f’ word has everything to do with it. How feminist theories inform action research. *Action Research*, 17(1): 13-29.
- Gordo López A., Serrano Pascual A. (coord.) (2008) *Estrategias y prácticas cualitativas de investigación social*. Madrid: Pearson.

- Gorelick, S. (1991). Contradictions of feminist methodology. *Gender and Society*, 5(4), 459-477.
- Gregorio, G. y Arraibas, A. (2008) En los márgenes de las cartografías del poder: Análisis de discurso y prácticas de asociacionismo y participación derivadas del hecho migratorio en el estado español. En: *Feminismos en la Antropología: Nuevas propuestas críticas*. San Sebastián: Ankulegi Antropologia Elkarte, pp. 259-274
- Haraway, D (1999). Las promesas de los monstruos: Una política regeneradora para otros inapropiados/bles. *Política y Sociedad*, 30, 121-163.
- Haraway, D. (1997)
Modest_Witness@Second_Millennium.FemaleMan©_Meets_OncoMouse™:
Feminism and Technoscience. London, New York: Routledge.
- Harding, S. (1987) “¿Existe un método feminista?”, tr. Gloria Elena Bernal, en *Feminism and methodology*, Indianapolis: Indiana University Press, pp. 1-11.
- Harding, S. (1992). *Whose science? Whose Knowledge? Thinking for women’s lives*. Ithaca: Cornell University Press.
- Harding, S.(ed.) (1987). *Feminism & Methodology*. Bloomington: Indiana University Press.
- Hesse-Biber. S. N. i Yaiser, M.L. (2004). *Feminist Perspectives on Social Research*. New York: Oxford University Press.
- hooks, b. (2000). *Feminist theory from margin to centre*. Londres: Pluto Press.
- Jiménez Cortés R. (2008) Aportaciones metodológicas a la investigación sobre género en educación. *Revista Fuentes*, 7, 65-78.
- Kitzinger, C (2000) ‘Doing feminist conversation analysis’, *Feminism & Psychology*, 10 (2), 163-93
- Lúxan, M. (2009) ¿Qué nos oculta el velo estadístico? Una reflexión feminista en torno al diseño y explotación de las fuentes de datos sociales”. Video, Dipòsit legal: B.44207-2009

- Luxán, M., Miret, P. i Treviño, R. (1999). Is the male provider model still in place? Partnership formation in contemporary Spain. En González, M. J. Jurado, T. i Naldini, R. (eds.) *Gender Inequalities in Southern Europe: Women, Work and Welfare in the 1990s* (pp. 171-94). Londres: Frank Cass.
- MacDonald, M.(1995). Feminist economics: From theory to research. *The Canadian Journal of Economics / Revue Canadienne d'Economie*, 28(1), 159-176.
- Madge, C. i O'Connor, H. (2002). On-line with E-mums: Exploring the Internet as a Medium for Research. *Area* 34(1), 92-102.
- Nielsen, J.M (1990). *Feminist Research Methods: Exemplary Readings in the Social Sciences*. Nueva York: Westview Press.
- Pitman, G. (2002). Outsider/Insider: The politics of shifting identities in the research process. *Feminist & Psychology* 12 (2), 282-288.
- Presser, L. (2005). Negotiating power and narrative in research: Implications for feminist methodology. *Signs*, 30(4), 2067-2090.
- Puig de la Bellacasa, M. (2000). Feminist Knowledge politic in situated zones. A diferent hi/story of knowledge construction.
<http://www.women.it/cyberarchive/files/puig.htm>
- Puig de la Bellacasa, M. i Bracke S. (2004). Building Standpoints. En S. Harding (Ed.) *The Standpoint Theory Reader* (pp. 213-224). New York/Londres: Routledge.
- Ramazanoğlu, C., Holland, J. (2002). *Feminist Methodology: Challenges and Choices*. Thousand Oaks: Sage.
- Roberts, H. (Ed.) (1981). *Doing Feminist Research*. Londres: Routledge & Kegan.
- Ruiz Cantero, y otras (2006). “Los sistemas de género y/en la Encuesta Nacional de Salud”. *Gaceta Sanitaria* 20 (6), 427-434.
- Ruiz Olabuenaga (2009) *Metodología de investigación cualitativa*. Deusto: Universidad de Deusto

- Sandoval, C. (1995). *New Sciences*. Cyborg feminism and the methodology of the oppressed. En C. Hables Gray *The cyborg handbook*. (pp. 407-422). Nueva York, Londres: Routledge
- Shulamit Reinharz. 1992. *Feminist Methods in Social Research*. New York: Oxford University Press.
- Taylor, V. (1999). *Feminist Methodology in Social Movements Research*, *Qualitative Sociology* 21(4), 357-379.
- Teun A. van Dijk (1999) *El análisis crítico del discurso*. *Anthropos* 186: 23-36
- Verloo M., Lombardo, L. (2007) *Contested gender equality and Policy Variety in Europe: Introducing a Critical Frame Analysis Approach*. pp. 21- 46 in M. Verloo (eds.) *Multiple Meaning of Gender Equality*. Budapest, New York: Central European University.
- Weis, L., Fine, M. , Dimitriadis, G. (2009) *Thoward a critical theory in methods in shifring times*. In M. Apple, W. Au, L.A. Gadin. *The Routledge international handbook of critical education*. Taylor & Francise.
- Wilkinson, S. (2004). *Focus Groups: A Feminist Method*. Pp. 271-295 in Hesse-Biber and Yaiser.
- Zavos A. i Biglia B. (2009). *Embodying feminist research: learning from action research, political practices, diffractions and collective knowledge*. *Qualitative Research in Psychology*, 6(1), 153 - 172